

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВЕЛЕСОВА НІЧ.....	4
<i>Леопольд Висоцький</i>	
КНИГА ПОСВИСТАЧА	16
<i>Альона Сохацька</i>	
ЗДОБИЧ	27
<i>Вікторія Манойленко</i>	
ДИТИНА ГАЛИНИ	32
МУЗИКА ВІТРУ	40
<i>Дайна Хорт</i>	
ІСТИННИЙ МИТЕЦЬ	48
<i>Євген Палашинський</i>	
ЩО ТАМ ЗА ВІКНОМ?	65
НІЧНА ГОСТЯ	72
<i>Зорян Костюк</i>	
ВІДЬМА	81
ПОЛОЗ	91
<i>Лана Краска</i>	
ВІТЕР ЗМІН	94
<i>Мирослава Кривуца</i>	
ЩЕ НЕ ЧАС	106
МАЙЖЕ ДЕТЕКТИВНА ІСТОРІЯ	112
<i>Наталія Бойко</i>	

ДИВНІ ЛЮДИ.....	124
МОЛОДИЙ БАБАЙ.....	129
МОЄ ЧОРТЕНЯ.....	139
<i>Оксана Голумбієвська</i>	
КОЗАК ТА ВІЛА.....	157
ЛІТАВИЦЯ.....	160
<i>Оксана Яковенко</i>	
НЕ ПОВІРИЛИ.....	166
<i>Олександр Трегубов</i>	
БАТЬКІВСЬКИЙ ІНСТИНКТ.....	175
<i>Олена Салтанова</i>	
ПОТЕРЧА.....	181
НЕПЕРЕБОРНЕ ЖАДАННЯ.....	186
<i>Світлана Мрига</i>	
ТАМ, ДЕ ЛИХО ЖИВЕ.....	196
<i>Світлана Святенко</i>	
МОРОЗ.....	210
<i>Тетяна Сорочинська</i>	
МАВКИ.....	223
<i>Юлія Кухарчук</i>	
БЛУД.....	232
УПИР.....	238
<i>Юрій Шелюк</i>	

ПЕРЕДМОВА

Ми живемо у таємничому світі. Деколи ці таємниці приховані у потаємних закутках ночі, інколи – в погляді перехожого, який штурхає нас плечем у метро, або в шепоті холодного осіннього вітру серед столітніх дубів.

Людство завжди прагнуло пояснити незбагненне, але щоразу натикалося на нові загадки, що пробуджували страх, захоплення та благоговіння перед невідомим.

Ця збірка містичних оповідань – подорож у світ, де реальність межує з примарним, а звичне життя поступається місцем таємничому й надприродному. Тут відроджуються забуті українські легенди, оживають істоти з іншого боку буття, а людська свідомість стикається з тим, що не піддається логічному поясненню.

Кожна розповідь – це відчинені двері в потаємний світ давньої української міфології. Кожен герой, як і читач, робить крок у темряву, де за поворотом може ховатися щось невидиме, але справжнє. Вам доведеться разом із ними пережити тривожні сни, пройти вузькими стежками між світами і, можливо, навіть зазирнути у власні страхи, які дрімають глибоко всередині.

Чи готові ви торкнутися містичних таємниць? Чи наважитесь заглянути за межу видимого світу? Якщо так, тоді ця книга стане вашим провідником у світ, де ніщо не є таким, яким здається...

Мирослава Кривуца, 2025 рік

ВЕЛЕСОВА НІЧ

Дивна тиша стояла повсюди, коли хлопці непомітно вийшли із села. У великому домі зараз п'ють мед, палять вогні, їдять кулешу і банош. Хтось, певно, танцює, намагаючись вихопити в уходящого року останні дари. Вже скоро настане зима – важка пора для тих, хто живе на землі.

Ерик глянув на небо. Два нічних світила доволі яскраво освітлювали їхню путь. Перший – Витязь, жовтий і невеликий, уже пройшов ледве не половину свого небесного шляху. Другий – огрядний, зеленуватий Ѓазда, – повз за ним. Третій, пурпуровий і повільний Княжич, зійде пізніше, у середині ночі.

– Ерику! Знову гав ловиш?

– Гаврюш, а то точно? – Ерик припустив за товаришем.

– Точно, як п'ятак! Сам чув перерозповідки – і не раз! У Велесову ніч, як підеш у ліс, обів'яжешся кишками чорної вівці і скажеш тричі: «Хто в темряві йде, той скарб свій знайде», вийде Скарбник і дасть тобі золота. А ти йому кажи: «Візьму, як важу я, і ще сорок раз по так!».

– Та чув-чув, але... – Ерик замовк. А що тут скажеш? І без слів усе ясно.

Іти в ліс – самогубство. Навіть лицарі не ризикують заходити на територію тих первісних, невідомих сил. Що

вже казати про пухлого, незграбного Ерика, який і шаблі-то в руках не тримав.

– Що, засцвяв? – Гавро глузливо глянув на побратима. – Чи золота не хочеш?

На той час вони вже пройшли до середини луки, що відділяла село від Гройвальду – величенького лісу, де сам князь має угіддя.

– Мама каже, – почав Ерик, викликавши цим ще більш іронічний погляд Гавра, – що у лісі Блуд живе. Як ото тя заблуде, так у житті не вийдеш! А по тому тебе – дай Боже, щоби нашли хоч мертвим на околиці лісу!

– Тю, та то басні!

– А про Скарбника не басні?

– Про Скарбника – науковий факт! – Гавро використав незаплановану паузу, щоб дістати тютюнець, і смачно закурив. – Спроси у будь-якого прохвесора – він ті скаже: золото з надр! З-під землі, тобто!

– А Скарбник шо?

– Ну ти дураааак! Хто ж ті лишить золото без охорони?

Звучало досить логічно. Але мерзотний, холодний ком десь біля Ерикового серця не думав зникати. Ліс був поряд, кількадесят кроків – і вони зайдуть у чащобу. Сироти бігали по спині від самої думки про це. Особливо сьогодні, у Велесову ніч, коли вся нечисть виходе на полювання. Коли Бог вмирає, а люди палять вогонь. Ерик здригнувся.

– А...

– Та шо «а»? Шо «а», Кабанчику? Ти що, не хочеш золота? От подумай – шо би ти робив із ним?

– До Ганьки би сватів післав... – замріяно промовив хлопець. – У неї цицьки...

– ...що твої млинові колеса! – закінчив Гавро Ерикову улюблену метафору і зарохкав, наче свиня. Ох, не того з їхньої пари Кабанчиком прозвали! – Але ти вірно мис-

лиш! Єслі матимеш много золота, Ганька точно тебе не огарбузить! Вона ж умна жєнщина, йо?

– Йо! – сказав Ерик, хоча за іншими Ганьчиними принадами її розум він не сильно розглядав.

– А я чув, – хитрим голосом сказав Гавро, – що до Ганьки охвіцер із міської варти ходє. Ото вже з батьками сі взнайомив, квіти їй дарє – повний набор! Так що, єслі сьогодні забоїшся, за рік упливе твоя Ганька од тебе, що корабель!

Ерика така перспектива дійсно не радувала.

– А кишки точно допоможуть?

– Та шоб я здох!

– Отого-то я і боюсь... – сказав Ерик, але ляснув себе по стегну і зобразив усім тілом і лицєм бойову готовність. – Давай свою кишку.

Гавро дістав із сумки овечі кишки, що обійшлися хлопцям у солідну суму. Гавро назвав це «ін-вєщ-тиц-і-я». Хлопці почали в'язати тельбухи на пояси.

– Ну що, – підморгнув Гавро, – вїо по золото?

– Вїо... – невпевнено гукнув Ерик.

* * *

Гілки хрускотіли під ногами молодиків, коли вони зайшли в ліс. Цей звук, мало не єдиний у навколишньому світі, гулко віддавався в голові Ерика. Хрусть, хрусть. Цвіркуни й цикади вже поснули на зиму. Мешканці лісу, якщо і рухались дєсь, то безшумно. Лише час від часу дєсь гукав пугач. Його гулке «Угу!» змушувало Ерика щоразу злякано підхоплюватись і мало не чіплятись руками за Гавра.

– А як ми Скарбника найдемо?

– Та ніяк. Він сам нас найде.

– А чого б це йому нас шукать? – здивувався Ерик.

– Угу, – погодився з ним пугач.

– А для цього у мене є средство! – впевнено промовив Гавро, плескаючи по сумці. – Сливовиця, хлібчик іще теплий з печі, м'ясце забужене і бринзя файна! Ніхто не одкажеться від такого частування!

– Угу, – підтвердив десь пугач.

– От, Кабанчику, бачу, і в тебе слинка тече! – Гавро знову зарохкав.

– А... – невпевнено вимовив Ерик, – можна і мені... ну... сливовиці? Цей вот, для храбрости?

– Ах ти пияка! – Гаврове рохкання стало таким гучним, що Ерик заозирався, чи не прийдуть лісові кабани, почувши свого. – Ну ото до місця дійдемо, Скарбникови стіл накриємо, то влупимо й собі по пісюрику, йо?

– Йо, – погодився Ерик.

– Угу, – додав пугач, якому пісюрника взагалі-то ніхто не пропонував.

Ерик не дуже любив пригоди. Ні, він, звісно, мріяв про них, як і кожен хлопчина. Але на думку Ерика, найкращими пригодами були ті, які ти переживаєш у комфорті, теплі і на ситий шлунок. Бажано ще би з дівкою під боком, але то вже для Ерика була вершина мрій.

А от Гавро вічно у щось влипав. Це він, коли їм було по десять, придумав скакати з дерева в річку – хто вище забереться, той і герой. Ерик тоді зламав три ребра, і вони досі нили на погану погоду.

Саме Гавро чотири роки тому придумав хитрий план із викраденням Ганьчиної брами на Андрія. Перша група (звісно ж, з Ериком у складі) попалась, але поки Ганьчин батько лупцював їх хворостиною, друга група з Гавром на чолі таки відгвинтила омріяні ворота і якимось чином запхала їх на стріху.

Гавро завжди придумував найцікавіші ігри, найвеселіші жарти, найбезумніші авантюри. І хоч Ерик нерідко в результаті залишався із синцями, забоями та подряпинами, він ніколи не відмовлявся приєднатися до чергової витівки. Але сьогоднішня авантюра навіть для розбишаки Гавра була занадто ризиковою.

– Прийшли, – задоволено сказав Гавро, показуючи на зарослий мохом пеньок. – Отут лісові дідьки і пирують, подалі від смертних.

– А зараз вони не прийдуть?

– Та не прийдуть. Велесова ніч. Усі дідьки зайняті. А от Скарбникови ни є чим сі зайняти. Тому він і прийде, якщо його покликати.

Гавро дістав із сумки скатертину, постелив на пеньок, зверху розклав харчі. Налив сливовицю у три келішки. Один поставив поряд із харчами, двома хлопці дзенькнулись і залили пекучий напій у горлянки.

– Ех, хороша, стерва! – промовив Гавро.

– Угу, – погодився пугач, хоча й не пив.

– Є таке, – Ерик вимучено усміхнувся.

– Тепер – заклинання! Хто в темряві йде, той скарб свій знайде!

– Хто в темряві йде, той скарб свій знайде, – промовив Ерик і заозирвся у пошуках Скарбника. Той у полі зору наразі не був присутній. – І де він?

– Тю! Ти шо, думаєш, він зразу ото прибіжить? Не! Скарбник – істота горда. Ми його маємо почекати. Походимо трохи навколо, щоб йому не так лячно було, йо?

– Йо, – нехотячи сказав Ерик і пішов ходити навколо.

Галявинка з пеньком була невелика, а виходити за її межі хлопець категорично не хотів. Гавро, здавалося, підтримував його в цьому і теж намотував круги, не заходячи назад у хаці. Щось зашелестіло в траві під ногами

Ерика і він злякано відсахнувся. Впав на якісь гілки, вони хруснули і хлопець покотився кудись у ліс.

– Дідько, – прошипів він, намагаючись стати на карачки. Гавра не було чути.

Ерик заозирався, схопився за стовбур дерева, щоб піднятися, втрапив долонею на великий м'який гриб, той луснув і заповнив повітря навколо їдкою курявою.

– Пха, пху, йолки! – закашлявся Ерик, коли грибний пил потрапив йому в рот, ніс і навіть очі.

Ерик стояв на колінах, безпомічний, засліплений і кашляв. Де ж Гавро? Спробував піднятися, за щось зачепився і знову впав – цього разу на спину. Щоб знову не втратити у халепу наосліп, хлопчина став відпльовуватись і протирати очі. Коли нарешті їх розплющив, щось було сильно не так. Пурпурове світло Княжича осявало ліс.

– Дідькоооо... – пробурмотів Ерик, не розуміючи, як він втратив кілька годин до сходу третього світила.

– Ну що, Кабанчику, – донісся зверху голос.

Хлопчина глянув туди – і заляк. На гілці дерева сидів Блуд. Його голос звучав без погрози, навіть з якимось співчуттям:

– Срака тобі.

– Угу, – підтвердив пугач.

* * *

Ерикове серце вибивало шалений бойовий ритм, що зливався з хаотичним хрускотом гілок під чоботами в якусь дику первісну оркестровку. Він біг, не розбираючи дороги, крізь ліс. Зарості били його по обличчю, у волоссі й одязі заплуталось якесь насіння, але молодик на то не зважав.

– Єжичку, Маріє, Імператоре, вбережіть свого смертного раба, не дайте згинуть... – проридав Ерик.

Якби ще вчора хтось сказав Кабанчику, що він пробіжить таку відстань ще й з непоганою швидкістю, він би не повірив. Та жах гнав його все вперед, подалі від страшного лісового дідька. Але все має свій кінець – от і Ерик врешті-решт перечепився об гілку і полетів у яр, набиваючи по дорозі все нові синці. Докотившись до дна, він зрозумів, що більше не має сили тікати. Серце й дихання шалено вигравали марш. Ну все ж, він далеко відбіг. Зараз треба огледітись, де ж він опинився? Ерик розплющив очі.

– Набігався? – спитав Блуд.

Ерик застогнав. Страшидло сиділо на нижній гілці одного з дерев поблизу.

– Не блуди мене, Блуде... – проскиглив юнак.

– Пізно, – Блуд почухав волохату п'ятку. – Я тебе уже заблудив.

– А розблудити взад ніяк? – пробелькотів Ерик.

– Хах, а навіщо мені це?

– Я не погана людина... Курю, випиваю іноді, але то всьо, клянусь!

– А мені яке діло? – здивувалося лісове дідько. – Хороша людина, погана, мені то до сраки. От ти краще скажи, нащо ти в ліс поліз? Тебе що, мамка не вчила, що Блуд заблудить?

– Вчила, – приречено сказав Ерик.

– А ти шо?

– А я золота шукав.

– Золота? А откуд знаш, що золото в лісі є?

– Золото в цих самих, як його, дідько... – хлопець луснув себе по губах за чортихання. – Надрах!

– Діло кажеш. Так, а в ліс нащо?

– Скарбник... – хлопець трохи розслабився від діалогу. Їсти його лісове дідько, якщо і планувало, то не зараз. Тож

Ерик спробував піднятись. Усе його тіло боліло. Всередині накочувала нудота. Загалом, почувався він мерзенно.

– Ги-ги-ги, – розсміявся Блуд. – То ти мисливець на лісових дідьків?

– Який же з мене мисливець? – розгубився Ерик. – Ні рушниці, ні шаблі. Голодранець я. Охочий до золота голодранець.

– Самокритично, – посміхнувся Блуд. – А золото, щоб не бути голодранцем?

– Не. Щоб Ганьку засватати.

– О, то ти герой-коханець! – Страшидло збудилось від цієї новини і перестрибнуло на іншу гілку. – Розкажи-но про свою Ганьку.

– Ганька гарна... Цицьки – що колеса од млина... Сама вся така дівка ладна, є за що вхопити. Пів села за нею сохне, кажуть, і охвіцери з варты заглядаються. Але горда! Гаврюші гарбуза винесли! А його ж бо всі дівки люблять. А де він, до речі?..

– А я одкуд знаю? Я ж з тобов туйки сижучу. Десь та й є твій Гаврюша.

– Живий?

– Мо' живий, мо' крякнув уже. Давай про Ганьку, – у Блуда натурально текла слина.

– Коса до дупи. А дупа! Йой, тій дупі жодні слова не пасують, все якось дрібно... Очі голубі, наче небо... Шкіра гладенька, як то перве молоко, що з корови доїш...

– А ти поет, – промуркотав Блуд. Почухав потилицю й сказав: – Нравишся ти мені, хлопако. Вйо, пройдемось.

І лісове дідько поскакало кудись по гілках.

Ерик завагався. Усе його нутро ревіло: «Тікай!». Чкурнути в протилежний бік і надіятись на спасіння. Але логіка підказувала юнакові, що від Блуда так не втечеш. Він же всі доріжки знає. Тож юнак на ватних ногах послідував за страховиськом.

* * *

Ліс змінився. Раніше тихий і нерухомий, тепер він заповнився звуками й рухами. З-за кущів долинали шорохи, десь лунали крики тварин, тут і там ширяли якісь тіні, а візерунки кори складались у розгнівані лиця розбуджених лісових дідьків. Ерик старався тримати темп. Парадоксально, але вже знайомий Блуд видавався Ерику менш страшним, ніж невідомість лісу навколо.

– Єжичку, Маріє, Імператоре, вбережіть свого смертного раба! – заявив хтось із лісу голосом Ерика.

– Угу, – відповів пугач.

Ерик затремтів і побіг ще швидше. Шлях, яким вони ішли, виявився досить вільним. Гілки по дорозі вже були зламані, а листя і хмиз під ногами притоптані. Врешті-решт, Блуд зупинився на якійсь галявині. Він нетерпляче підстрибував на гілці, чекаючи, поки Кабанчик добіжить до нього. Ерик із подивом помітив, що дерево не прогинається під, здавалося б, немалою вагою страховидла.

– Никай туйки, – сказав Блуд, коли Ерик добіг до поляни і став віддихуватись.

Довгий дідьків палець показував жовтим пазуром на якусь дивну купу під одним із дерев. Чи не купу? Ерик знову відчув огидний, холодний, липкий жах. Там, під деревом, посміхаючись Ерикові, сидів скелет. Поржавілий обладунок і залишки перегнилого одягу були ледве видні під рослинами й грибами. Скелет наче вже став частиною лісу. Ще трошки – і той остаточно його поглине, приховавши сумне нагадування про долю тих, хто сунувся в Гройвальд.

– Був ото собі лицар, – тим часом скреготів Блуд. – Прийшов сюда такий важний, казав про високі чувства до якоїсь Ізольти. Дідько його розбере, що хтів. Як мене побачив, то тільки молився і екзорсіси читав. Ну от тобі

твої екзорсіси, – Блуд смачно плюнув у сторону скелета. – Так, а ти чого стоїш?

– А що? – злякано спитав Ерик.

– Шо-шо. Нішо. Нишпори давай.

– Що?

– Тебе заїло, Кабанчику? Пошукай на ньому, мо' золото твоє омріяне сі лишило.

– У мертвих красти...

– Та йолки зелені. Пан лицар не проти. Бач, мовчить, не протестує. Давай, погнав.

Ерик повільно, крок за кроком, підійшов до остава. Лицар скалився останньою і найщирішою посмішкою, що доступна смертним. Юнак повагався і почав нишпорити. Спочатку пояс. Хм, де ж він? А, от, та нічого, крім кинджала, на поясі не було. Помацав навколо і раптом помітив щось між ребер скелета. Ого, так і є – мішечок! А як би його тепер дістати? Ерик, примруживши очі від страху, просунув руку всередину остава. Нудота підступила до горла, коли хлопець торкнувся ребер. Але через секунду його пальці схопили мішечок, який лицар колись носив біля серця. За роки, що мішечок лежав у лісі, він почав гнити. Шнурок, який стягував його, розсипався, тільки Кабанчик його торкнувся.

– Ну, що там? – із цікавістю запитав ззаду Блуд.

Ерик висипав вміст мішечка на долоню. Шматок пергаменту – такий же гнилий, як і все тут, а під ним... Юнак ахнув, коли пурпурове світло Княжича блиснуло на благородному металі.

Перстень!

Забувши про те, звідки він його дістав, хлопчина миттю сунув кільце в зуби.

– Справжнє! – подиву Кабанчика не було меж. – Справжнісіньке золото, без балди! Та ще й камінь який! Сапфир, не інакше!